

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum

Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek

Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:

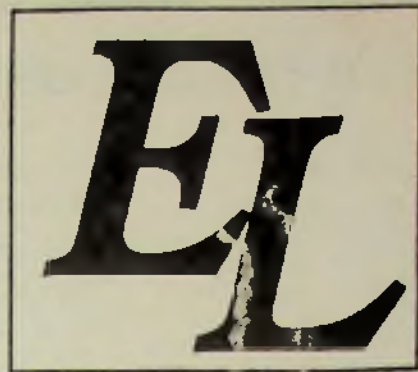
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum

Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für

Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:

FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 1. SEPTEMBER 1973 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 35.

Ota Šik o východní ekonomii

Všechny dosavadní dílčí reformy v různých zemích sovětské zájmové sféry, protože nejsou dost důsledné a couvají před zavedením tržních cen a principu hospodářské soutěže, nemohou přinést očekávané výsledky. To je železná logika objektivní skutečnosti. Jako výraz neodvratné ekonomické zákonitosti se tato logika dříve či později prosadí i v zemích sovětského bloku. Bohužel však až po zbytečných odkladech, těžkých ztrátách a na základě trpkých zkušeností. Ale nakonec se bude muset prosadit poznání, že výkonné hospodářství není prostě možné bez tržního mechanismu, i kdyby tato ekonomická soutěž měla existovat ne už mezi jednotlivci, ale mezi socialistickými podnikovými kolektivy.

Už fakt, že hospodářská efektivnost prudce vzrůstá — ještěže v zahraničním obchodě s kapitalistickými zeměmi začne na socialistické podniky působit tlak konkurence a tržních cen, už tato skutečnost bude podporovat poznání o nezbytnosti tržního mechanismu a bude časem stimulovat důslednější reformy i v Sovětském svazu. Čím víc bude SSSR obchodovat s vyspělým západem, a čím víc bude nakonec muset vyvázet nejen suroviny, ale i průmyslové výrobky, tím víc podnětů se dostane ekonomické reformě v Rusku. První veřejné přiznání nezbytnosti socialistického tržního mechanismu bude v SSSR důsledkem politického vývoje, který bude jistě velmi složitý.

Pokud jde o socialistické hospodářské reformy, jejich hlavní obtíž nespočívá v rozpoznání jejich nutnosti, ale ve vypracování principů a opatření, jimiž by se soutěž a trh regulovaly v podmínkách socialismu. Socialistický trh musí být regulován tak, aby byl přehlednější a dokonalejší, než je kapitalistický. Musí lépe než kapitalistický trh překonávat tendence k monopolizaci, také nerovnost příjmů, pokud neodpovídají kvalitě a úrovni

odevzané práce. Musí lépe čelit konjunkturálním výkyvům a inflační nadspotřebě. Musí také pamatovat na to, aby se společnosti demokraticky a plánovitě určoval: základní proporce vývoje, a aby dlouhodobé potřeby lidí nepřicházely skrátka. A konečně, ani socialistický trh není samoučel, ale samosebou jen prostředek k uskutečnění efektivního hospodářství, které stejně v kapitalismu jako v socialismu je základním předpokladem pro maximální uspokojování lidských a společenských potřeb.

Není to tak, že by všechny požadavky, které se kladou na socialistický trh, byly jen teoretickým postulátem, za nímž nestojí nijaká teoretická řešení. Ve skutečnosti se i na tomto poli teoretických prací udělalo už mnoho, i když ledacos upadlo v zapomnění, jako třeba celá teoretická základna NEPu, nové sovětské ekonomické politiky, jak ji v posledních letech Leninova života rozpracovala Bucharinova škola. To všechno se v SSSR potlačilo a vymazalo z veřejného vědomí. O něco známější jsou na západě koncepce z počátků Gomulkovy vlády v Polsku, a nejbohatší plody přinesla samozřejmě dlouholetá ekonomicko-reformní práce v Československu, která se zabývala množstvím hospodářských problémů nejen ve všeobecnosti, ale i v konkrétních podrobnostech. Výsledky této práce se však i v ČSSR publikovaly jenom málo a ještě méně z nich proniklo a bylo přeloženo na Západě...

Přitom by nešlo o to zavést kapitalistické vztahy mezi odborově organizovanými pobírateli mzdy a podnikatelsky organizovanými vlastníky výrobních prostředků, ale o vývoj, vedoucí od nevykonaného státně monopolistického a státně byrokratického systému do lidštějšího, demokratického a socialistického řádu.

Nositelům tohoto vývoje bude především technicko-eko-

(Pokrač. na str. 7)

PRESIDENT A KRITICI

Nedávno uplynul rok od nastoupení Geralda Forda na presidentský úřad. První komentáře po jeho nastoupení byly jakoby oddechnutím. Amerika měla opět ničím nezátíženého prezidenta a politika se mohla rozvíjet bez hrozivého stínu Watergate. President Ford tuto náladu ve svém nástupním projevu vyjádřil takto: "Těžká národní krize je za námi. Naše národní ústava funguje. Naše slavná republika má vládu zákonů a ne mužů. Zde si vládně lid!"

Jedním z prvních Fordových činů v presidentském úřadě bylo vybudování protinflační strategie. Již dnes se ukazuje, že jeho tehdejší opatření se osvědčila — růst inflace a nezaměstnanosti se zpomalil a kurs dolaru v zahraničí stále stoupá. Také jiné tehdejší Fordovo opatření nese ovoce, ačkoli bylo tehdy silně kritizováno. Omilostněný Richarda Nixona, nad nímž od jeho resignace visela hrozba soudního stíhání za

účast v aféře Watergate. Dnes se ukazuje, že Ford tímto moudrým rozhodnutím odstranil Watergate nejenom z americké, ale i mezinárodní scény. Další kontroverse také vznikla kolem Fordovy žádosti, aby kongres poskytl podporu vládám v Kambodži a Jižním Vietnamu, hroutícími se pod náporom komunismu. Zatím co prezident a kongres se o pomoci dohadovali, tato část Indočíny padla. Kambodžští komunisté, opíli vítězstvím pak zajali americkou loď. Reakce prezidenta Forda — rozkaz k osvobození lodi vojenskou mocí — ukázal, že v Bílém domě není slaboch, ani člověk nerozhodný, jak se už někteří začínali domnívat. Ani prezidentovy protivníci dnes nemohou popřít, že Ford podal prozatím ve svém úřadě mnohem lepší výkon, než se očekávalo. Ford není intelektuál ani novátor, ale svou upřímností, horlivostí a zdravým rozumem si získal velkou úctu. Nikdo se totiž

už neptá, zda je intelektuálně dost na výši, aby mohl úřad prezidenta vykonávat.

Přestalo se již s nadhazováním, že Ford je člověk příliš prostý, jednoduchý a lidový.

Ford se stal během prvého roku svého úřadování jistějším, zapracoval se a nespolehá se už výlučně jenom na úsudek svých poradců. Čeho si u něho nejvíce vážíme je, že nepovažoval za nutné stavět na odív změnu vkusu a zálib, dělat se jiným, než skutečně je — že zůstal prostým, střídavým a klidným člověkem. Někteří lidé říkají, že prezident Ford provádí politiku nostalgie, což prý je sice v této chvíli dobré, ale nepředstavuje to lék pro budoucnost. Tito lidé zapomínají na americké dějiny. Po dobrodruzích totiž přišli dělníci, rolníci a obchodníci, a jejich podíl na americkém experimentu je právě tak revoluční jako všech těch ostatních. FIN

Hozená rukavice?

V Bruselu, hlavním sídle Evropského společenství probíhá už mnoho týdnu diskuse odborníků. Jde o výměnu informací, která má obeznámit Číňany s nástroji obchodní politiky a metodami, uplatňovanými společným trhem při sjednávání obchodních dohod. V příštích týdnech přijdou na těchto schůzkách podle všeho na přetřes speciálnější otázky než jen věci procedury. Zatím odborníci připravují půdu pro předběžné jednání, které má proběhnout na podzim.

Čínská vláda se v květnu rozhodla navázat oficiální styky s Evropským společenstvím, uznat je jako obchodní celek a uzavírat s ním dohody. Svůj záměr oznámila za pekingské návštěvy místopředsedy bruselské komise Christophera Soamese, který odpovídá za vnější vztahy společného trhu. Čínským velvyslancem u Evropského společenství byl jmenován Li Lien-Pi, velvyslanec v Belgii, a Evropské společenství vyjádřilo už svůj

souhlas s touto nominací. Formální akt akreditace je stanoven na 15. září, kdy se v Bruselu sejde Rada ministrů zahraničí evropské devítky k svému prvnímu zasedání po letních prázdninách.

Čína jako první příznivě odpověděla na listopadovou nabídku Evropského společenství zemím státního obchodu, aby s ním sjednaly dvoustranné obchodní dohody. Na tuto nabídku neodpověděla žádná jiná země státního obchodu, třebaže v únoru došlo v Moskvě k setkání zástupců Evropského společenství a Rady vzájemně hospodářské pomoci, kteří měli připravit sondážní dialog mezi předsedou bruselské komise François-Xavierem Ortolim a tajemníkem RVHP Nikolajem Fadějevem o úpravě vztahů mezi oběma hospodářskými organizacemi. Moskevské setkání však nepřineslo znatelný pokrok; další přípravná schůzka se má konat v Bruselu, ale její datum musí být teprve stanoveno. Obchodní

dohodu s jednotným trhem má ze zemí státního obchodu dosud jen Jugoslávie; tato nepreferenční dohoda byla podepsána předloni — dlouho před zmíněnou nabídkou Evropského společenství zemím této kategorie. Rumunsko, jediná další země státního obchodu, která upravila do určité míry své styky s jednotným trhem, dostává tak zvané generalizované obchodní preference, ale ne v rámci obchodní dohody jako takové.

V rozhodnutí Číny navázat užší svazky se západní Evropou vidí mnozí rukavíčku, hozenou Sovětskému svazu a jeho východoevropským partnerům. Místopředseda bruselské komise Soames však řekl, že by bylo "velice smutné", kdyby Sověti a jejich spojenci reagovali záporně na užší styky Evropského společenství s Čínou. "Vždy bylo na nich, aby rozhodli, zda si přejí obchodní dohodu s jednotným trhem či ne; a jen na nich zůstává, aby učinili toto rozhodnutí".

O ČESKOSLOVENSKU

Přístroj na "R"

Přístroj na indikaci správné výslovnosti hlásky R, který je značným přínosem v pedagogickém procesu nápravy řeči u dětí, vyvinuli ve Výzkumném ústavu dětské psychologie a patopsychologie v Bratislavě. Přístroj při správné výslovnosti světelně signalizuje, proto se ho používá hlavně u dětí s nízkou sluchovou rozlišovací schopností.

Letní škola slovanských studií a bohemistiky

Přednáší filosofická fakulta Karlovy university už po devatenácté, skončila. 128 zahraničních slavistů převzalo osvědčení o absolutoriu — profesoři, docenti, asistenti, lektori, překladatelé a studenti slavistiky. Přijeli z třiceti zemí celého světa, z Austrálie, Bulharska, Dánska, Finska, Francie, Itálie, Japonska, Kanady, NSR, Holandska, Rakouska, Švýcarska, USA a dalších zemí.

Jubileum

První vlak tažený parní lokomotivou vyjel z tehdy jedenáctitisícové Olomouce směrem na Prahu už před stoletími lety. Tento železniční spoj vybudovali v letech 1842-1845 a v roce 1871 byla trať prodloužena až do Košic. Dnes přepraví ČSD na hlavním tahu Olomouc-Česká Třebová-Praha denně 44.000 osob a v průměru 115.000 tun nákladu v obou směrech.

Deset století

české knižní kultury je název výstavy, která byla otevřena v Helsinkách. Exponáty připravil Památník národního písemnictví ve spolupráci s knihovnou Národního muzea a Státní knihovnou ČSR.

Výročí umělců

Pětasedmdesát let by se tento měsíc byl dožil geniální český houslový umělec Váša Příhoda. Většinu života žil v cizině. Zemřel v roce 1960 ve Vídni. Devadesátin by se byl dožil "modrý" malíř, národní umělec Václav Špála. Spisovatel Václav Kaplický oslavil nedávno osmdesátku.

Nové sportovní letadlo

vyrobili v závodě Moravan v Otrokovicích. Jednomístný letoun Z 50 je určen pro vrcholné akrobatické soutěže. Jednomotorový, dolnokřídový, samonosný jednoplošník s poloskořepinovým trupem je zcela novým výrobkem jak po stránce konstrukční tak technologické. Premiéru má mít na mistrovství světa v roce 1976. Letoun patří ve své třídě ke světové špičce. Má motor o 260 koňských silách, rozpětí křídel 8,5 metru, dolet 700 km a maximální rychlost 285 km za hodinu.

Na mezinárodních výstavách

Devíti významným mezinárodních výstav a veletrhů se v září a říjnu účastní čes. podniky a mezi nimi automobilový průmysl Československa. Osobní a nákladní vozy i motocykly, ale také pneumatiky a autopříslušenství se představí v Zagřebu, v Budapešti (dvě výstavy), Teheránu, Gentu, Lipsku, Frankfurtu nad Mohanem a Paříži.

Do Břiny

se stěhují obyvatelé z obce Jenišův Újezd, která ustoupí porubní frontě největšího československého povrchového dolu Maxim Gorkij. Rozšiřování dosavadních a stavba nových šachet na severu Čech si do roku 1980 vyžádá přeložit dále 40 km tratí ČSD, 60 km silnic, elektrické a plynové vedení a nahradit 18 průmyslových a 15 zemědělských objektů.

Obří borůvky

Největšími pěstiteli keřů zahradních borůvek v ČSSR jsou zahradníci Komunálních služeb v Litomyšli. Tyto borůvky, jejichž domovem je Kanada, se letos objeví na domácím trhu v množství 10.000 keřů. Další 5 tisíc keřů poputuje jako každý rok do NDR, Holandska, Rakouska a Německé spolkové republiky. Keře jsou až dva metry vysoké a dávají až 20 kg plodů. Největší plody mají dva centimetry v průměru. Keř dokáže plodit při správném ošetřování až třicet let.

Jeden den v životě soudružky Sušekové . . .

Na směnu odehází soudružka Štěpánka Sušeková, místrová Talmanábytku v Praženci, už ráno ve tři čtvrti na pět. V továrně se sice začíná až od šesti, ale soudružka místrová nemůže do spat. Musí si totiž ještě před zahájením směny důkladně přečíst noviny, aby věděla, co má svým dělnicím vykládat, jak a co ve smyslu momentální politické linie vysvětloval. Nedávno, když skončilo opět jedno z četných zasedání ÚV KSČ, si soudružka Sušeková svolala své podřízené a řekla jim stručně toto: — Bylo zasedání ÚV KSČ, tak koukejte plnit plán a závazky, využívejte všech rezerv, poněvadž jak budeme dnes pracovat, tak budeme zítra žít. Zítra máme členskou schůzi strany, tak doufám, že mohu soudruhy ubezpečit, že my, soudružky dělnice, ty závazky splníme beze zbytku! A teď! fofrem do práce!"

Povzbuzeny tímto srdečným proslavem a celkem spokojeně, že tentokrát jim soudružka místrová neoznámila škrtnutí prémie, se soudružky dělnice daly do balení nábytku na export, zatímco soudružka Sušeková se po celou pracovní dobu věnovala úsilovné politické výchovné činnosti. Musela se přece připravit na odpolední zasedání výboru místní organizace svazu žen, kde by to přece bez jejího rázného řízení vůbec nešlo. Soudružky by ve výboru bez soudružky Sušekové ani nepily, a jak by také mohly! Vždyť teprve soudružka Sušeková jim na schůzi určí, o čem se bude jednat a k jakým závěrům se dojde. Tak jaképak rokování, jakápak diskuse . . .

Večer po namáhavé schůzi výboru žen se soudružka Sušeková musela ještě připravit na zilřejší zasedání rady místního národního výboru v Bojniciích, jehož je samozřejmě členem. V den, kdy národní výbor zasedá, soudružka Sušeková do práce nechodí, ale domnívám se, že ji podřízení vůbec nepostrádají a že si vlastně přejí, aby národní výbor zasedal denně.

Na zasedání rady místního národního výboru musela soudružka Sušeková společně se soudruhy řešit četné problémy, jako třeba zlepšení

služeb, vybavení obchodní sítě, problém jesli a školek, otázky dopravy, tedy vešmés záležitosti, s nimiž se národní výbor v Bojniciích, a nejen tam, potýká už přes jedno čtvrtstoletí, aniž by byl schopen cokoliv důsledně a uspokojivě vyřešit.

K chvále soudružky Sušekové budiž řečeno, že její zásluhou rozkvetla Jesenského ulice, kde bydlí, barvami okrasných květin. V Jesenského ulici zastavuje teď, po té, kdy v národním výboru zasedla soudružka Sušeková, dokonce i autobus veřejné dopravy, což je ohromný pokrok, když uvážíme, že Jesenského ulice byla po léta rozkopaná a zanedbaná.

Soudružka Sušeková si prostě poradí se vším a s každým. Když si ženy v balírně nábytku stěžovaly, že sociální zařízení v továrně je pod úroveň člověka, vypravila se soudružka Sušeková až do Prahy, bouchla na ústředni radě odborů pěstí do stolu — a ejhle — vrátila se domů s penězi na výstavbu nových šaten.

Aby mohla ještě lépe naslouchat hlasu lidu, pořídila si soudružka Sušeková také malý zápisník, do něhož za-

nesla jména všech svých voličů a ke každému jménu takové údaje, kolik kdo odpracoval a jakých kádrových poklesků se dopustil.

U nás v ulici není rodiny, chlubil se soudružka Sušeková, kde by neodpracovali nejméně osm hodin při zvelebování. A jsou i dvacetihodinové, ba dokonce i čtyřicetihodinové rodiny! Pravda, za lidmi je třeba docházet. Na výzvu národního výboru každý nereaguje. Ale když jim člověk vysvětlí, o co jde, každý pomůže!

Dovedete si asi představit, jakými metodami soudružka Sušeková své voliče zpracovává, tedy, abych použil její terminologie, jak je přesvědčuje.

Jak vidíme, je pracovní den soudružky Sušekové nabit horečnatou pracovní i jinou aktivitou. Ale za tři roky odejde do penze, a to si ženy ve fabrice oddechnou, ale v ulici Jesenského, kde soudružka bydlí, začne zřejmě vojna jako femén. Ted' teprve se bude moci soudružka svým voličům plně věnovat!

Chci být aktivní, dokud síly stačí, prohlásila soudružka. (Pokrač. na str. 3)

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici AL do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou AL vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci v Evropě a také platby za EL je možno okamžitě převádět na níže uvedenou poštovní schránku a konta.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0251. Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 61 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfen. 85. Připíše účel platby: EL.

- červenou poštovní pouložkou (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Flm 70, Postfach 70 0251 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postcheckkonto 3281 90 — 603, Postcheckamt Frankfurt.

- v Německé spolkové republice lze už platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (čistou obdržíte zdarma na každém pošt. účtu) a vyplátte ve všech dílech: nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postcheckkonta 3281 90-603, Postcheckamt Frankfurt/M. a adresu FK, 6 Flm 70, Postfach 70 0251.

- ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní pouložky na konto 80 — 898 s udáním "Z. G. Americké listy"

- převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fd. O. bestrass, 8033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5-622 890".

Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,50

ve Švýcarsku ročně SFr. 50,00, pololetně SFr. 25,00, čtvrtletně SFr. 13,00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMATE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete, anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomím. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud hýřalé vlasti lhostejný, stanete se čtenáři Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt M. 70, Postfach 70 0251. Přilaskují se za odběratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50,00, pololetní S. Fr. 25,00, čtvrtletní S. Fr. 13,00 nebo uhraďet v jiné měně. Předplatné je možno uhraďet i šekem nebo money order.

Jméno:
Adresa:

AMERICKÉ LISTY, evropské vydání — EL. Vydává a tiskne Universitas Sokol Publications, Inc., 293 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50,00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Edition for Europe — EL. Published and printed by Universitas Sokol Publications, Inc., 293 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50,00 or equivalent.

Nezávazné podpisy

Sovětský svaz porušuje dohody, které podepsal s lehkostí, jež ukazuje na velikost uprůzňení Moskvy ke splnění politických cílů. Osud lidských dohod může být nakládán z osudu jiných dohod a závazků. Uvedme jen hrstku příkladů nezávaznosti Sovětského svazu k vlastním podpisům.

1. Sovětský svaz porušil dohodu o omezení strategických zbraní. 23. května 1972 podepsaly SSSR a USA dva důležité vojenské dokumenty. Jeden přísně omezuje obě země v jejich budoucím vývoji antibalistických vojenských systémů. Důležitou a nezbytnou součástí každého takového systému je speciální radar, který zjišťuje blízkost nepřátelské zbraně. Článek VI. řečené dohody výslovně zakazuje zkoušet jakékoli radary pro tyto antibalistické systémy.

Avšak vojenská odborníci u americké vlády mají důkazy, že SSSR prováděl zkoušky s radary, které byly dohodou výslovně zakázány. Proti americké námitce nepostavil Kreml lež, zkoušky nezapřel.

Prohlásil ovšem, že zkoušky byly prováděny z "bezpečnostních důvodů" a proto, aby byla zjištěna "působnost" radarů. Jasná uhybnost této odpovědi nic nemění na fakt, že v rámci dohody s USA Moskva podváděla. Možná, že tajně vyvíjí ABM systém, který by předčil americký... Kdopak ví? Druhá dohoda z téhož dne omezuje počet (přibližně má být stejný) jak sovětských tak amerických nosných systémů. Nicméně jsou zjištěna fakta, že SSSR i v tomto bodě šidil. Vyvinul, vyrobil a instaloval nové rakety o padesát procent větší kapacity, než měly jejich předchůdci z doby podpisu oné dohody. Pokud jde o ničivou sílu těchto zbraní, poměr SSSR a USA je teď 2:1.

2. Sovětský svaz nedodržel svůj slib zaručit volný přístup civilistům do západního Berlína. Od samého počátku studené války v roce 1948. Rusové dělali co mohli, aby přiškrtili Západní Berlín hospodářsky, izolovali ho poli-

tický a uchvátili ho pro sebe. V červnu 1972 USA podepsaly s Moskvou dohodu o zlepšení tamní situace. Společně s Francií a Velkou Británií dovolily Rusům otevřít v Západním Berlíně svůj konzulát a slíbily podporovat přijetí Východního Německa za člena Organizace Spojených Národů. Sověti se za to zavázali zaručit, že proud lidí a zboží přes Východní Německo do Západního Berlína nebude omezován.

Nicméně — jakmile byl konzulát otevřen a Východní Německo se stalo členem Spojených Národů, Rusové porušili svoje slovo. Počínaje zejména loňským červencem, Rusové, tedy přesněji Východní Němci v jejich zastoupení, opakovaně, jako gesta schválnosti — zdržovali pohyb nákladních i osobních aut Východním Německem. Moskva tak dává jasně najevo, že stále ještě považuje Západní Berlín za jakési rukojmí...

3. Sovětský svaz podporuje terorismus a guerrilovou válku na Středním východě. V Sýrii Východní Německo a samotné Rusko — komunističtí agenti obou těchto zemí, cvičí stovky mladých Arabů v technice terorismu. Rusové dodali lybijskému diktátorovi Muammaru el-Qaddafimu nebezpečné zbraně SA-7. Jak se dalo očekávat, Qaddafi předal tyto přenosné zbraně teroristům a dovolil dokonce, aby část nákladu byla z Moskvy dovezena v diplomatických zavazadlech. V září 1973 zajala italská policie pět teroristů, ozbrojených těmito SA-7. Skrývali se na terase jistého bytu nedaleko římského letiště. Chystali se sestřelit Boeing 747... A to nebyl jediný případ. Moskva udržuje nenápadnou, ale o nic méně nebezpečnou

guerrilovou válku na arabském poloostrově. Mementální strategickým cílem Moskvy je Ománský Sultanát, ležící podél úzkého Hormuzského průsmyku. Tímto průsmykem projde denně 17 milionů barelů nafty určené Japonsku a Západní Evropě. V táboře sousedního Jižního Jemenu Rusové řídí trénink příslušníků ománského kmenu pro guerrilovou válku. Teroristé jsou vyzbrojeni sovětskými zbraněmi a řadí v zemi pod titulem, že chtějí (přes absolutní nedostatek podpory ománského obyvatelstva) vyhrát "válku za národní osvobození". Jinými slovy, chtějí nastolit prosovětský režim. Kontrola Ománu by sovětům umožnila odřezat polovinu západoevropského importu oleje a tři čtvrtiny japonského.

4. Sovětský svaz neustále usiluje o nabytí vojenské převahy. V uplynulých šesti letech USA snížily svoje ozbrojené síly o 1.400.000 mužů, snížily svoji armádu na polovic a zmenšily počet bojových lodí na úroveň z roku 1939. Pokud jde o finanční výdaje, byly v oblasti obrany sníženy o celých 34 procent. Letos vojenský rozpočet obsáhne jen 5,8 procent hrubého národního produktu — nejmenší procento od roku 1950.

Americké odzbrojování vyvolalo všestranný růst sovětské vojenské síly. Přestože ruské hospodářství má méně než polovinu americké produktivní kapacity, sověti věnují na obranu o pětadvacet procent více nežli USA, a jejich armáda — \$4.200.000 mužů, převyšuje americký stav v poměru 2:1.

Přítom Amerika poskytl Rusku dlouhodobé nezaručené půjčky s úroky mnohem nižšími, než jaké platí americký občan kupující dům, než jaké platí americký farmář, obchodník nebo americká vláda. A sověti se ucházejí o další americké půjčky, technologii a jinou pomoc. Vytváří se situace, kdy Spojené státy zvedají úroveň úpadkového sovětského civilního hospodářství, zatímco Moskva má volnější ruce pro budování stále silnější a lepší armády. Příklad za mnohé: američtí inženýři a americké peníze pomáhají stavět v Rusku největší závod na nákladní vozy na světě — a Kreml posílá nákladní vozy do Severního Vietnamu, aby ten mohl pomáhat dostat Jižní Vietnam na kolena.

Co nám zbývá? Musíme se — konečně — zbavit jakékoli iluze, že détente snad znamená ústup Moskvy od plánu a cíle podminovat západní demokracii a ovládnout svět. Musíme dát Moskvě najevo, že jediná alternativa k vzájemnému snížení zbraní spočívá v americkém zbrojení,

Překážky obchodování

V roce 1974 bylo Švýcarsko na čtvrtém místě československého zahraničního obchodu se západními průmyslovými zeměmi. Praha však není úplně spokojena, neboť tento vzrůstající obchod je spojen se značným deficitem. Vloni vyvezlo Švýcarsko do Československa zboží v ceně o dvadvačet milionů šeststatisíc švýcarských franků vyšší, než samo dovezlo. Ještě v roce 1972 byl obchod se Švýcarskem pro Československo mírně aktivní. Švýcarsko bylo silně zastoupeno na letošním bratislavském chemickém veletrhu "Incheba". Švýcarsko do ČSSR vyváží zejména barevné látky a laky, hlavní disproporce vzniká však v obchodě se strojními zařízeními. Ve švýcarském exportu do Československa tvoří stroje a přístro-

je jeho plných pětatisíc procent, ve skladbě československého vývozu do Švýcarska tvoří strojírenské proskaly jen pouhých pět procent. Nepoměr nemůže vyrovnat ani zvýšený dovoz československých zemědělských produktů, ani skutečnost, že helvétským konsumentům je dobře známo české pivo, plzeňské pivo a pražská šunka. V Československu — podobně jako v jiných zemích RVHP je tedy magickou formulkou hesla průmyslové kooperace, která by měla problém vyřešit formou společné dělby práce při zhotovování určitých produktů. Zatím západní a také švýcarské firmy odrazují od užší spolupráce byrokratické políže. Nyní se však prý v Praze připravuje nový zákon o kooperaci, který má kontakty a spojení ulehčit.

JEDEN DEN...

(Dokonč. ze str. 2.)

ka mistrová, jsem přece komunistkou! A komunisté by ani v penzi neměli jen pěstovat růže!

Jsem přesvědčen, že až soudružka Sušeková půjde do penze, tak si k malému zápisníku pořídí ještě velkou kartotéku, v níž všechno o svých voličích zaznamená. A běda té rodině, která na zvelebování Jesenského ulice odpracuje jen mízných osm hodin!

Pro přesnost musím ještě dodat, že svůj uvědomělý vztah k socialistickému společenskému zřízení odvozuje soudružka Štefanie Sušeková z těžkého trauma, které zažila v mládí. Její otec musel odejít za prací do Francie, šestnáctiletá Štefanie pracovala v cihelně, odkud ji propustili, i když to tehdy byla zdatná a pilná dělnice. Křivda, která byla na ní před čtyřiceti lety spáchána, však soudružku Sušekovou neopravňuje k tomu, aby teď na oplátku traumatizovala celou ulici, hlídala své voliče, nutila je odpracovat de-

sítky hodin zadarmo, zduřit při různých státních a stranických svátcích domy a přetvařovat se, protože ovšem ukázat před soudružkou Sušekovou svou pravou tvář a projevit své vlastní smýšlení, by pro nebožého občana mělo katastrofální kádrové a existenční následky.

Na závěr musím zdůraznit a upozornit, že den soudružky Sušekové z Bojnic i stručnou historii jejího života jsem opsal a komentoval podle reportáže, kterou v příloze Rudého práva napsal Jan Bartók.

Ota Filip

NADĚJE

Zdá se, že klid na Středním východě, této horké půdě světa, je zajištěn. Bezesporu zásluhou zahraničního ministra Spojených států Dr. Henry Kissingera. Agresivnost sovětů tu byla — až na další — zastavena. Stalo se tak v zájmu jistě nejen Středního východu, ale i samotných USA, které, jak se ukázalo, mají v této oblasti nadále autoritu.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Příkládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

kteří by sověty odsoudilo k trvalé vojenské podřadnosti. Musíme jim ukázat, že nebudujeme nadále tolerovat, jak využívají détente jen a

jen pro své cíle. To není návod k roční na nové studené války. Ta stará totiž ještě nekončila. Rozhodně ne na straně Moskvy...

Dobrého kuchaře

A

kuchařku

příjme

vzorná československá restaurace

VAŠATA

339 E. 75th St. — New York City 10021.

TELEFONY: 650-1686 650-1422, 535-1193

PORTUGALSKO AFKS

Francouzská komunistická strana, která hlasitě a bezvýhradně podporovala Alvara Cunhala, přešla v několika posledních týdnech na diferencovanější linii nebo se alespoň rozhodla ztlumit svou chválu portugalských komunistů. Až do minulého týdne neuveřejnila k událostem v Portugalsku komentáře, které by byly mohly vyvolat novou polemiku ve francouzské levicové alianci. Lisabonský korespondent jejího hlavního listu L'Humanité omezil se v poslední době na faktické zpravodajství a citace z portugalských novin. Tuto určitou — můžeme-li tak říci — neangažovanost demonstroval i generální tajemník strany George Marchais, — na tiskové konferenci v Paříži. Řekl, že francouzští komunisté nepřipustí, aby byli "jejich portugalská bratři zmasakrováni", a pochválil komunisty za to, že vyzývají k sjednocení všech protifašistických a demokratických sil v Portugalsku. Marchais však nezahrnul chválou Cunhala ani jeho stranu a zdržel se také útoku na vůdce portugalské socialistické strany Maria Soarese, který byl dlouho terčem ostré kritiky ze strany francouzských komunistů.

Zda si tuto zdrženlivost vynutily ohledy na vnitropolitickou situaci ve Francii či stále složitější vývoj v Portugalsku, lze těžko říci. Jisté však je, že mnoho Francouzů mimo komunistickou stra-

Mezinárodní přehled

nu pozorně sleduje vývoj v Portugalsku, který by podle jejich soudu mohl naznačit, co by čekalo Francii, kdyby se tam dostala k moci krajní levice. Marchais využil také příležitosti, aby znovu ujistil, že francouzská komunistická strana je zavázána alianci se socialisty a levicovými radikály. Na dotaz, co si myslí o článku Konstantina Zarodova, který v moskevské Pravdě jasně odsoudil pokusy západoevropských komunistů o alianci se socialisty, Marchais opět ujistil, že politika francouzské komunistické strany je vytvářena v Paříži a ne v Moskvě. Lenin byl prý geniální muž a jeho doktriny jsou užitečné, ale není velmi moudré prohrabávat se jeho spisy a hledat v nich hotové odpovědi na problémy, před kterými dnes stojí Francie, řekl Marchais a dodal, že politika francouzských komunistů je založena na francouzských realitách.

Potom však vydalo politbyro francouzské komunistické strany takzvaný "slavnostní apel" na všechny demokraty a pracující ve Francii i v cizině, aby svorně "zadrželi ruku vrahů v Portugalsku". Politbyro obvinilo portugalskou socialistickou stranu, že přispěla k protikomunistické kampani, která prý nyní vyústí ve všestrannou fašistickou ofenzivu, vedenou s pomocí imperialistických mocností. Politbyro ujistilo,

že francouzští komunisté stojí jako vždy při portugalských komunistech a demokratech, kteří jsou obětmi "rosteucí vlny pronásledování". Politbyro dodalo ve svém prohlášení, že francouzská komunistická strana navrhne svým partnerům v levicové frontě společnou akci. Lze solva očekávat, že takový návrh prospěje jednotě francouzské levice.

SJEZDOVÁNÍ MINISTRŮ

Britská komunistická strana se připravuje na listopadový sjezd a vydává už k němu materiály, které obrazy nejen obvyklý politický oportunismus, ale i obavy, že širokou veřejnost v Británii komunismus příliš nezajímá. Tato ministrana vidí velkou příležitost v tom, čemu ve svých materiálech říká "hospodářská a politická krize", a maluje utopický obraz plně zaměstnanosti, vyšších mezd, starobních důchodů a jiných sociálních požitků, dovozních kontrol, nižších daní, drasticky sníženého rozpočtu na obranu a takdále. K uskutečnění svých snů potřebuje ovšem podporu širokých vrstev.

A v tom je háček. Britové se totiž nejen do komunistické strany nehrnou, ale dokonce z ní vystupují. Kdežto předloňský sjezd této strany mohl ještě zaznamenat "skromný přírůstek" 1.140 členů, letošní sjezd se doví, že počet členů klesl o 1.424. Pro tento nepříznivý vývoj má vedení různá vysvětlení; hlavně ho omlouvá tím, že předloni musila britská komunistická strana bojovat proti konserativní vládě, ale teď musí potírat vládu labouristickou. Pozoruhodné je, jak velký význam přikládají sjezdové materiály Severnímu Irsku. Ve více než 400 řádcích, což je asi čtvrtina celého dokumentu, britská komunistická strana znovu a znovu žádá, aby Británie odvolala svá vojska z Ulsteru. Všem mezinárodním problémům dohromady vyhradila britská komunistická strana jen čtvrtinu místa, které věnovala Severnímu Irsku. O Portugalsku se zmíní jen letmo ve větě, v které je poukaz i na změny v Řecku a ve Španělsku. Zajímavé jsou poukazy na problémy východní Evropy. Britská strana soudí, že socialismus musí zajistit vyjadřování a zveřejňování nesouhlasných názorů a že proti politickému nesouhlasu a k potírání protimarxistických myšlenek je třeba připustit veřejnou debatu a ne administrativní opatření.

To jsou jasná slova na adresu KSČ. Jak známo, britští komunisté vedli dlouho soustavnou kampaň proti sovětskému vpádu do Československa. A ještě v květnu letošního roku, když se doktor Husák rozhořčil proti A-

lexandru Dubčekovi, nemohli britští komunisté odpustit československému vůdci, že pohrozil muži, který s ním nesouhlasí, administrativním opatřením.

BRITSKÁ EKONOMIE

V Británii byly zveřejněny údaje o obchodu za první polovinu letošního roku. V souvislosti s východní Evropou stojí za zmínku, že vývoz polských automobilů do Británie stoupl ze 195.000 liber ve stejném období roku loňského na 3 miliony 700 tisíc liber, to je prakticky o 1.800 procent. Pozoruhodné je, že se také hodnota československého vývozu automobilů do Británie více než zdvojnásobila, a to z jednoho milionu 800 tisíc na tři miliony 900 tisíc liber. Připomeňme, že minulý měsíc vedení největší britské automobilky Leyland prohlásilo, že Británie je zranitelná, pokud jde o dovoz automobilů z východní Evropy, a poukázalo přitom zvláště "na vpád polského Fiatu a sovětské Ladv".

Došlo však i k opačnému vývoji. Přímou nápadný je pokles rumunského vývozu potravin do Británie. Hodnota tohoto rumunského exportu klesla v uvedeném období na 14 milionů 400 tisíc liber, to je o čtvrtinu. Nejvíce byl postižen rumunský vývoz ovoce a zeleniny, ale citelné ztráty utrpěl i vývoz masa a masných výrobků. Je to tím překvapivější, že se v první polovině letošního roku neprojevil ještě plně účinek nových podmínek britského členství v Evropském společenství. Ještě prudší pokles rumunského vývozu potravin bude patrně zaznamenán v druhé polovině letošního roku, kdy se v britském dovozu potravin z ostatních zemí evropské devítky.

PODIVNÉ LETÁKY

Velvyslanectví několika států v Pekingu dostala poštou letáky, v kterých je kritizována politika čínského vedení, najmě rehabilitace předáků, smetených za kulturní revoluce. K nim patří zvláště první místopředseda vlády Teng Hsiao-Ping, který byl rehabilitován před dvěma roky a dnes je vzhledem k pokročilému věku Mao Ce Tungu a ochuravění ministerského předsedy Čou En Laje prakticky nejmočnějším mužem v Číně. Letáky se objevily v době, kdy různé zprávy přepisují Tengovi hlavní úlohu v urovnávání frakčních bojů a nepokojů v jihočínském průmyslovém městě Chang-Čou, a kdy hlavní teoretický časopis čínské komunistické strany Chung-Čchi apeloval na členy strany a příslušníky ozbrojených sil, aby zachovávali naprostou kázeň.

Je to poprvé, co se letáky tohoto druhu objevily v poště, adresované cizincům v čínském hlavním městě. Jeden leták obvinil Tenga z "krvavého útaku" rudých gardistů za kulturní revoluce v jeho rodné provincii S-čchuan. Mezitím byl Teng podle různých zpráv vyslán do Chang-Čou, když se tamním předákům nepodařilo urovnat znovu a znovu propukající frakční boje, jakož i nepokoje v továrnách. Četiangský rozhlas koncem minulého měsíce doznal, že "v určitě minulém období pracující nebyli s to zvýšit výrobu vzhledem k zhoubnému vlivu kontrarevoluční revisionistické linie, buržoasního frakcionářství a sabotáže se strany hrstky řidičů nepřátel". Podle zpráv, kolujících v Hongkongu, Teng pomohl utlumit nespoutanou politickou nevraživost v městě Chang-Čou a byl údajně vyslán nejméně na jednu další cestu do jižní Číny. Pozoruhodné se však rozcházejí v názorech na to, jak vyložit rozhodnutí pekingského vedení poslat do Chang-Čouských továren vojsko. Právě v té době otiskl hlavní ideologický časopis čínské komunistické strany dva články, jeden adresovaný členům strany, druhý příslušníkům ozbrojených sil, s výzvou k jednotě a kázní.

NOVÁ CESTA

Vojenský převrat, který ukončil v Bangladéši triapulskou vládu šejka Mudžibura Rahmána, přišel půl roku poté, co tento představitel zakročil proti svým politickým odpůrcům, vyhlásil výjimečný stav a přizpůsobil ústavu své mocenské ctižádosti. Problémy země, která byla až do roku 1971 východní provincií Pákistánu, to však nevyřešilo. Bangladéš patří k hospodářsky nejméně rozvinutým zemím světa a životní úroveň 70ti-milionového obyvatelstva, které žije na ploše 140 tisíc čtverečních kilometrů, patří k nejnižším. Nebylo však hned jasné, co bylo motivem převratu. Jasně bylo jen tolik, že se novým prezidentem stal dosavadní ministr zahraničního obchodu Khondaker Mušak Ahmed, který prohlásil, že se ujal moci ve jménu vyšších zájmů své země. Nový prezident Bangladéše je hluboce věřící moslem, který neschválil s proindickou a prosovětskou politikou šejka Mudžibura Rahmána, ani s jeho radikálně protipákistánskými stanovisky. Na druhé straně byl nový prezident jedním z organizátorů odtržení své země od Pákistánu. Původně měl funkci ministra zahraničí, ale šejk Mudžibur Rahmán ho záhy převedl do jiného resortu. Důvodem byl nespis protindický postoj Khondakera Mušaka Ahmeda. Bud' jak bud', Bangladéš se dostal na rozcestí, a to násilným převratem, při kterém šejk Mudžibur Rahmán zahynul.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.*

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10716

and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Nové obzory lidské mysli

Milan Rýzl

Ve světě se stále vedou diskuse, zda parapsychologie (též metapsychologie, podle Slovníku cizích slov souborně označování pokusů a výkladů o údajném zjišťování a vyvolávání okultních jevů, projevů tzv. nadmyslného světa) patří skutečně mezi vědní disciplíny nebo jde jen o šarlatánství. V komunistickém světě je samozřejmě naprosto odmítána, jako konečně vše, co se nedá vysvětlit marxismem. Z toho důvodu jsou sovětští parapsychologové posíláni do pracovních táborů, v Československu odsuzování (případ brněnského Hiebačky), nejinek je tomu ve východním Německu apod. Proti nim se nedávno ozval i polský spisovatel science-fiction románů Stanisław Lem, hojně překládaný na Západě.

Autor následujícího článku patří k předním světovým parapsychologům. Emigroval z Československa v r. 1967, když státní bezpečnost naléhala na jeho spolupráci při sbírání informací o zahraniční parapsychologii. Dr. Milan Rýzl promoval na Karlově univerzitě, pak pracoval dvacet let v různých zemích východní Evropy v oboru přírodních věd. V r. 1967 se rozhodl zůstat v Kalifornii. Jeho knihy vyšly v USA a také ve švýcarském nakladatelství R. F. Keller (Parapsychologie, Hellschen und andere parapsychische Phänomene in Hypnose, ASW). Přinášíme upravenou prvou kapitolu z jeho knihy "ASW-Training," která se tiskne v Ženevě v nakl. Ariston.

Říkáme si, že žijeme v době atomů, počítačů a kosmických letů. A přece v tomto věku vítězné technologie, téměř nepozorovaně, dochází k tiché revoluci. Stále větší počet lidí obrací pozornost od vnějšího světa materiálních vymožeností a začíná hledat vnitřní svět lidské psychiky.

Toto nové úsilí člověka můžeme pozorovat všude kolem sebe: zvýšený zájem o okultismus, woodo, či o nové směry meditace a experimentování s pozměněnými stavy vědomí. Také v oblasti náboženství můžeme pozorovat odklon od formalismu starých tradic. Je to patrné na množství nových náboženských sekt a filosofických směrů, a na odvážných experimentech s novými věroukami, církvemi a rituály. V minulosti takováto období intenzivních myšlenkových bojů vždy zanechala výraz-

vy skrytých sil lidské mysli, jež se vybavují ve stavech pozměněného vědomí (trans, extáze, hypnóza). Tyto stavy byly po staletí považovány za něco nadpřirozeného. Byly zdrojem mystických zážitků, náboženského osvícení, umělecké a vědecké inspirace — ale také podvodů a pověr; byly předmětem posvátné úcty i tvrdošíjného popírání.

Dnes víme, že jde o stavy stejně přirozené jako třeba spánek či bdění. Nejcennějším se zdá být právě stav, který je hraničním stavem mezi spánkem a bděním, a který pomáhá aktivovat mimosmyslové vnímání (ESP, z anglického Extra-Sensory Perception). Tento talent ESP je předmětem studia nové vědy, tzv. parapsychologie (v Československu často nazývané též "psychotronika"). Po léta přijímaná s jistou rezervou a nedůvěrou, parapsychologie přinesla řadu překvapivých objevů. Nejdůležitějším jejím poznatkem je, že člověk opravdu má ESP, jakýsi "šestý smysl", který mu umožňuje získávat informaci o okolním světě tam, kde ostatní smysly selžou.

Mnozí z nás se setkali s ESP v různých ojedinělých zážitcích v denním životě: Např. když se nám objeví vtíravá myšlenka na osobu, kterou jsme neviděli (třeba několik let — a druhý den od ní dostaneme dopis. Nebo když pocítíme nutkání nečekaně navštívit svého přítele — a ukáže se, že přítel právě nutně potřeboval naši pomoc. Snad každý z nás by mohl vyprávět zážitky tohoto druhu. Někdo měl třeba sen o příteli, jenž se s ním ve snu loučil — a v téže době přítel zdánlivě zcela zdráv, náhle zemřel. Jiný, varován zvláštním tušením, odmítl nastoupit do letadla, které později havarovalo. Abraham Lincoln prý měl těsně před atentátem živý sen, v němž viděl katafalk s rakví a čestnou stráž. Když se ve snu ptal co se stalo, přítomný občan mu řekl, že prezident byl zavražděn. Jedna lidická žena mi vy-

právěla, že několik dní před katastrofou měla živou vizi tragických událostí přesně jak se později odehrály. Viděla ležící těla povražděných mužů ještě v době, kdy nemohla mít tušení jaký osud potká jejich vesnici.

V r. 1919, v místní válce mezi Československem a Maďarskem, měla jedna jednotka československé armády zvláštní bojové úspěchy. Vždy dokázala nepřítele napadnout nečekaně a tím zvětlit i nad mnohem početnějšími jednotkami. Mnoho let později vyšlo najevo, že velitel jednotky vždy před bojem zhypnotizoval dva vojáky a z jejich vizí získal rozhodující špiónážní údaje o nepříteli.

Toto vše jsou případy ESP. Dříve byl tento "šestý smysl" považován za něco nadpřirozeného a stal se podkladem různých okultních a esoterických nauk. Dnes se ukazuje, že tento smysl máme všichni — zatím nedokonale vyvinutý (asi jako dítě má potenciál naučit se číst a psát, ale neumí to, dokud se to ve škole nenaučí). Hlavní úsilí dnešních parapsychologů je zaměřeno k tomu, tento nový smysl ovládnout, vycvičit a prakticky využít. Očekávají, že ovládnutí ESP přinese praktické uplatnění v celé řadě oblastí. ESP například proniká hmotnými překážkami (podobně jako rentgenový paprsek proniká tkáněmi a umožňuje diagnosu). Nabízí se tedy možnost použít ESP v diagnostice chorob, v hledání skrytých vad materiálu, či ložíšek nerostů. V Holandsku byla provedena rozsáhlá studie o užití ESP v kriminalistice. Mnozí se pokoušejí užít ESP v sázkových kancelářích celého světa.

Nověji se ukázaly velmi slibnými studie, které nasvědčují, že ESP je možno výhodně uplatnit v obchodě a podnikání (kdy jakési nevyseřaditelné "tušení" nás vede k správnému rozhodnutí — i když třeba rozumné důvody svědčí proti).

Jedna z forem ESP je tzv. telepatie, čili "čtení myšlenek". Výzkumy výskytu ESP v učebním vztahu ukázaly např. možnost užít telepatii při výuce. Učitel pak bude moci ovlivnit žáka nejen sdělováním informací, nýbrž osobním příkladem, ale i telepaticky. Někteří parapsychologové v SSSR uvažovali o možnosti použít telepatii k "převýchově antisociálních jedinců". V této souvislosti byly vysloveny obavy, že takovéto působení by mohlo vést k neetickému zasahování do svobody individu. Avšak na druhé straně dekonal ovládnutí ESP by usnadnilo rozšiřování informací. Otevřelo by přístup i k "tajným" informacím, a ke skrytým myšlenkám lidí kolem nás. To by jistě přispě-

lo k lepšímu porozumění mezi jedinci i národy. Stav mysli, který aktivuje ESP, může být navozen meditací, různými rituály či myšlenkovými koncentračními cvičeními. Obzvláště hypnóza se ukázala být velmi účinným nástrojem aktivace a výcviku ESP.

Ovšem stále ještě je výzkum v počátcích a zatím ještě nemůžeme využívat ESP zcela libovolně. Ale talent dríme v nás všech. Můžeme očekávat, že v budoucnosti bude tato schopnost cvičena a rozvíjena ve školách, možná už od útlého dětství — podobně jako dnes čtení a psaní. Počítatelně, cílevědomě užít této schopnosti, s jejími dalekosáhlými možnostmi uplatnění, dalekosáhle ovlivní život všech. Mnohé funkce vykonávané dnes pomocí rozvinuté techniky (komunikace, diagnózy atd.) budou moci být jednou vykonávány bez přístrojů, pouze vhodným soustředěním myšlenek. Cesta za ovládnutím ESP je přes disciplinované řízení vlastních myšlenek. Dosud jsme se ve školách a v životě učili myslet účinně podle rozumných pravidel logiky. Nyní se musíme také naučit myslet účinně jaksi "v jiné dimenzi".

ESP se zdá být nejcenějším talentem, který nám dává hraniční stav mezi bděním a spánkem. Ale není to dar jediný. Tento stav otvírá i jiné možnosti. Sugesci v tomto stavu je možno navodit dalekosáhlé změny v organismu. Je možno změnit k

lepšímu naše náladu, motivaci a celý náš psychologický stav. Vhodnými sugescemi či auto-sugescemi v tomto stavu se může změnit náš charakter, můžeme se zbavit těch rysů, které se nám nelíbí, a naopak posilovat rysy, které jsou žádoucí. Můžeme zvýšit naši schopnost soustředění,

Sugesci v tomto stavu je možno ovlivnit i fyziologické funkce v organismu — ovlivnit krevní oběh, metabolismus, tkáňové změny; stimulovat funkci vnitřních orgánů, ledvin, žaludku, žláz. Je naděje, že vhodnými sugestivními zásahy bude možno rozsáhle podnítit i léčivé pochody v organismu.

Pokračující výzkum v parapsychologii dává naději, že plně využití skrytých rezerv mozku a psychiky umožní dalekosáhle rozvinout naše schopnosti a učinit náš život plnějším, úspěšnějším a radostnějším. V době, kdy technika a masová výroba potlačují individualitu jedince a ohrožují jeho samotnou existenci, plně ovládnutí skrytých sil naší psychiky učiní lidstvo a každého jedince opět pánem svého života a osudu.

Literatura o ESP je velmi rozsáhlá a jednotlivé publikace jsou nestejně urovně. Pro prvou informaci doporučuji: M. Rýzl: Parapsychology (Hawthorn, N. Y. 1970), S. Ostrander, L. Schröder: Psychic Discoveries Behind the Iron Curtain (Prentice-Hall, 1970; též paperback), D. Dean, J. Mihalaski: Executive ESP (Prentice-Hall, 1975)

GOLDENE STADT

Konečně také v Dusseldorfu
náš restaurant
s českými a mezinárodními
specialitami

PIVO 12° PLZEŇ • BUDVAR ZE SUDU

Srdce Vás přivítá známý pražský gastronom Vilém Bláha. • Jídla chuťově upravuje mistr kuchař Vl. Matějka

GOLDENE STADT,

Böhmisches Restaurant, D-4 Düsseldorf,
Mintropstr. 5 • tel. 37 93 96

Cca. 2. min. od Hlavního nádraží

KUPON

na jednu stereo cassette
"Hudba z ČSR 1974-75"

ZDARMA

Odstřižený kupon zašlete na adresu:

EDAS

P. O. BOX 1333
GRAND CENTRAL STATION
NEW YORK, N. Y. 10017

s Vaší adresou a přiložíte \$2.00 na obal, plastický box,
postovné a manipulaci.
Platnost kuponu do 30. září 75.

né kulturní stopy, jež ovlivnily následující generace po mnohá staletí. Dnešní epocha může být srovnána s intelektuálním vřením ve východním Středomoří před počátkem našeho letopočtu, kdy na troskách imperia Alexandra Velikého se setkaly kultury východu a západu, aby v této živné půdě daly vyklíčit semenu redicního se křesťanství. Nebo ji můžeme sledovat v intelektuálním vřením víc než půl druhého tisíciletí později, v Renesanci, v době, kdy rodící se přírodověda začala svůj vítězný pochod, který vytvořil podklad naší dnešní civilizace. A dnes můžeme směle očekávat, že příští desetiletí přinesou intelektuální revoluci podobného dalekosáhlého dosahu. Ve stínu gigantických úspěchů moderní vědy a techniky bychom mohli přehlédnout objevy, které slibují revoluční změny v možná nedlouhé budoucnosti: objev-

SPORT

Výsledky jubilejního 50. ročníku I. fotbalové ligy ve druhém a třetím kole: Slavia Praha-Žilina 6:2, Jablonec-Slovan Bratislava 2:2, Dukla Trenčín 4:0, Brno-Plzeň 2:0, Ostrava-Teplice 3:1, Int. Bratislava-Bohemians 1:0, Trnava-Lok. Košice 5:0, VSS Košice-Třinec 4:1, Třinec-Jablonec 2:0, Bohemians-Ostrava 2:1, Žilina-Košice 3:2, Plzeň-Slavia 3:1, Trenčín-Inter 1:0, Lokomotiva-Brno 3:1, Teplice-Trnava 2:0, Slovan-Dukla 2:1.

Tabulka

1. Sn Bratislava	3 5
2. Slavia	3 4
3. Inter Bratislava	3 4
4. Lok. Košice	3 4
5. Sp. Trnava	3 3
6. Bohemians	3 3
7.-8. Zbrojovka Brno	3 3
7.-8. Škoda Plzeň	3 3
9. LIAZ Jablonec	3 3
10. ZVL Žilina	3 3
11. J. Trenčín	3 3
12. Dukla Praha	3 2
13. Baník Ostrava	3 2
14. SU Teplice	3 2
15. VSS Košice	3 2
16. TŽ Třinec	3 2

Ve druhém kole II. fotbalové ligy se utkalo v Praze před 14.000 diváky dvě exilgova mužstva Sparta a Prešov. Zvítězila Sparta v poměru 3:0. Další výsledky: Kladno-Frýdek Místek 0:0, Nitra-Martin 2:0, B. Bystrica-Vitkovice 0:1, Vlašim-Bardejov

• První utkání Sparty a Nitry ve II. lize napovídá, že to oba exilisté nebudou mít právě lehké, aby jejich privilegovaná absence trvala jen jeden rok. Nový trenér Sparty Štefan Čambal (asistent Zd. Rožek) uzavřel gentleman-skou smlouvu s novým výběrem, který slibuje hráčům hory dolů, jmenovitě však finanční i "osobní" podporu. Výbor se dále zavázal, že nebude vystupovat vůči hráčům arogantně a že zlepší i svůj poměr ke sport. novinářům.

2:0. P. Bystrica-Příbram 1:1, Liberec-Kys. N. Město 1:1, Prievidza-Michalovce 1:0, Tabulku vede Prievidza a Vitkovice se 4mi body před Spartou a Nitrou se třemi.

Za necelý měsíc bude zahájena nová hokejová sezóna. V přípravných utkáních dosáhla čs. privilegovaná mužstva těchto výsledků: Švýcarsko-Sparta Praha 0:9 a 2:7, St. Gervais (Francie)-Č. Budějovice 6:9, VSŽ Košice-Slezan Opava 10:5, Škoda Plzeň-Dukla Jihlava 2:8, B. Bystrica-Tesla Pardubice 7:7, Poprad-Slovan Bratislava 3:16, Litvinov-Ústí 8:2.

Evropa, Asie, Afrika a Jižní Amerika zůstanou s největší pravděpodobností bez televizních přenosů z olympijských her v Montrealu 1976. Dlouhodobá jednání ztroskotala. Organizační výbor žádal za televizní práva, technické zařízení a personál, telekomunikační družici 18 milionů dolarů. Televizní společnosti sdružené v organizacích výše uvedených kontinentů nabídky devět milionů. Navíc vypršely už také termíny pro objednávku a instalaci technického zařízení. Navíc vypršely už také spojení, ubytování pro televizní personál a pod.

—pza—

Jako odměnu žádá výbor "Zlepšenou" návštěvnost. Domníváme se, že dobrá návštěvnost by měla být odměnou za dobrou hru, ne?

• Věkový průměr fotbalistů I. ligy je 26,4 roků. Nejmladší mužstvo má Lokomotiva Košice — 23 roků, nejstarší jsou "klokani" z pražské Bohemians se 27,9 roky.

• Bývalý čs. fotbal. reprezentant Antonín "zapér" Vodička zemřel náhle dne 9.8. 75 ve věku 68 let. V letech 1925-38 byl hráčem pražské Slavie, později hrál za Spartu Košice. V repr. dresu se hrál 19 zápasů.

• V Göteborgu vytvořil Novozélandčan Walker nový světový rekord v běhu na jednu míli fantastickým časem 3:19,4 min.

• Necelý tři týdny před uzavěrkou přihlášek (31.8.) se přihlásilo na fotbalové MS v Argentíně 68 ženů.

• Osmadvacetiletý egypt. lékař dr. Munir Gad přepřel Lamanšský průliv z Doveru na franc. pobřeží za 9.42 hod. a zlepšil nejlepší výkon mužů o 2 min. Rekord však stále drží Američanka Lynne Coxová, která zdolala kanál tímto směrem za 9.30 hod. Rekord z Francie do Anglie je 9:36 hod. Další rekord vytvořil 20letý Erikson z Chicaga, když přepřel kanál oběma směry za rovných 30 hodin. Překoná tak o 3 min. 10 let starý rekord svého otce.

• Československé juniorky vyhrály mistrovství Evropy v basketbalu.

• V Moskvě ženě ve věku 48 let dvojnásobný olymp. vítěz (Melbourne) v běhu na 5 a 10 tisíc metrů a soupeř E. Zátopka Vladimír Kuc.

• "Přek" Karel Nedobitý, slavná postava čs. atletiky z prvních poválečných let se dožil 70 let. Kromě mnoha jiných atletických úspěchů vyhrál i třikrát slavné "Běhovice" — v r. 1924, 1928 a 1929.

• Dalším jubilantem je Josef Šima, populární fotbalista pražské Sparty, který v těchto dnech oslavil své sedmdesátiny. Dvakrát oblékl repr. dres a hrával nejen na Letné, ale i ve Viktorii Žižkov, Teplicích FK a WAC Vídeň. Je držitelem pravděpodobně ojedinělého rekordu v přestupech: třikrát opustil Spartu a třikrát se zase vrátil.

• Západoněmecká olymp. vítězka ve skoku dalekém na OH 72 v Mnichově Margaret Rosendahllová (29) se stala matkou. Její syn David, 54 cm velký a téměř 4 kg těžký, se narodil na gynekolog. klinice v Hollywoodu. Rosendahllová je provdána za amer. basketbalistu Johna Eckera.

• Trenér bundesligového Schalke 04 Max Merkel to má těžké nejen na hřišti s hráči, ale i s novináři.

VYŠETŘOVÁNÍ
TEOLOGŮ

Jak už ve Vídni hlásila katolická tisková služba, bylo letos 41 seminářistů teologické fakulty bratislavské univerzity vyzýváno účastnit se shromáždění organizace PACEM IN TERRIS k třicátému výročí osvobození Bratislavy Rudou armádou —. Přišlo jich však jen třináct. Případ těch osmadvaceti dalších je teď podrobně vyšetřován.

Merkel, tak se každý delikt u mne váží na lékařnických vědeckých."

• Fotbalistky Itálie sehrály v Československu celkem 4 zápasy. V Rakovníku vyhrály "Ženstvo" ČSR 1:3, v České Lípě prohrály místní posilou tým 1:0, v Praze pod vrcholovými reflektory vyhrála Slavia nad kompletním itál. reprez. týmem 1:0. Čtvrté utkání se hrálo v Karlových Varech. Výsledek do uzavírky listu nepřišel.

IK. S.

NABÍZIME

V poslední době vyšla v jednom denverském studiu v Colorado gramofonka od mladého skladatele Jana Miška. Na každé straně je po jedné písni protiruského zaměření: Zelezná opona a Rozhodnutí. Stojí za to si desku poslechnout. Lze ji objednat na adrese: JM Recording, P. O. Box 29124 Denver Colorado 80901, USA. Cena do celého světa je stejná — \$1.50 plus 25c poštovného.

U naší evropské redakce FK, D-6 Frankfurt/M. 1, Postfach 70 0254 si můžete objednat knihu brněnského autora Rudolfa Těsnohlídka (vydanou prvně roku 1920, autor ukončil svůj život r. 1928 sebevraždou) "Liška Bystrouška." Kniha pro děti i dospělé, o osudech lidských i zvířecích, známá z opery Leoše Janáčka. Nabízíme poslední ilustrované vydání z r. 1972 vázané v plátně. Cena DM 7,50, US dol. 3,— nebo přepočít v jiné měně.

KRAJANSKÁ MANIFESTACE
V SAN FRANCISCO

U příležitosti výročí invaze piktetovalo několik desítek krajanů sovětský konzulát v San Franciscu. Jednomu z účastníků — většinou šlo o členy Sokola, — se podařilo přeskocit plot konzulátu a na krásně naleštěná vrata nalepit nálepku: Free Czechoslovakia. A dokonce jeden ruský továrenský jezdit s touž nálepkou, která se ocitla vrazu na jeho voze . . . Krajané také podepsali memorandum, které bylo posláno ministru zahraničí Dr. Henry Kissingerovi a senátoru Jacksonovi.

Několik desítek krajanů se sešlo také v sokolovně Sokola San Francisco a vzpomněli tragického výročí. O invazi měl proslout starosta Sokola Jiří Špánek. Hudební skladatel Eduard Ingris se svým mladým symem zahrál několik skladeb ze svého repertoáru.

Dorostenky Sokola San Francisco předvedly ukázkou moderní gymnastiky na Dvořákově Slovanský tanec č. 10. u příležitosti recepce organizace Porobených národů. Příští krajská událost bude Václavské posvícení dne 27. září v Sokol Hall.

J. Š.

Telegraficky ze světa

V Portugalsku pokračují boje mezi komunisty a jejich odpůrci. Západ i Východ, to jest Dr. Kissinger i moskevská Pravda užívají stejného hesla (jaká ironie): Ruce pryč od Portugalska . . . • Deset tisíc protičiňských slov uveřejnil moskevský stranický orgán Komunist. Vyzývá k jednotě při "rozdrcení Maoismu" a říká, že každý neutrální komunist slouží protimarxistickým zájmům Peking. Narážka zřejmě na Jugoslávii a Rumunsko. • Krátké a bouřlivé jednání mezi představiteli jihoafrických bělochů a černochů bylo přerušeno na neurčito. Jedna strana svádí vinu za neúspěch na druhou. • Argentinská vláda vyzvala odbory k absolutní své podpoře — trvají obavy z možnosti vojenského převratu. • Rozhodnutím nejvyššího soudu státu Washington budou se moci poprvé po 27 letech kandidáti komunistické strany USA zúčastnit voleb do orgánů místní správy. • Už pátý měsíc lété na oběžné dráze první indická družice Arjabhata. Byla vypuštěna pomocí sovětské rakety z území SSSR. • Zákon o zestrátnění veškerého naftového průmyslu ve Venezuele vstoupí v platnost 1. ledna příštího roku. • Zisky za naftu dosáhly letos částky 8 miliard dolarů. Je to trojnásobek zisku za rok 1973. • Přes 1.100 lidí zahynulo na následky pracovních úrazů v NSR od počátku letošního roku. • 40 tun marihuany v ceně asi 22 milionů dolarů objevili celníci náhodně na Bahamách při pátrání po pohřešovaném vrtulníku. Je to největší kořist v historii boje proti drogám. • O třicet procent stoupla v Polsku cena tabáku a tabákových výrobků. • Vlastní zbrojní průmysl se rozhodlo vybudovat Turecko. Bude vyrábět vojenský materiál od nábojů po letadla. • Mexický prezident Luis Echeverria navštívil Havanu. Byla to první návštěva hlavy mexického státu na Kubě. Castro pojedí do Mexika napřesrok. •

INDEX PRO VÁS VYDAL:

Příběhy ze šuplat (autoři z domova)	DM: 14,20
Naděжда Mandelstamová: Konec naděje	14,—
Ota Filip: Nanebevstoupení Lojzka Lapátka ze Slezské Ostravy (4 díly, cena 1 svazku)	11,20
Z. a R. Medvěděv: Kdo žije?	9,90
Julius Firt: Osudy a politika	14,—
Pavel Tigríd: Politická emigrace v atomovém věku	11,50
Karel Michal: Rodný kraj	11,—
Nikolaj Terlecký: Pláž u San Medarda	13,50
Minka Rybáková: Útek z rekreace	14,—
Vladimír Čerepková: Ztráta věcí (poezie)	6,40
Josef Lederer: Sopka Islandská (poezie)	6,40
František Listopad: Černý, bílý, neví (poezie)	6,40
Bohumil Štěpán: Vyndělec (koláže)	10,40
Ivan Světlák: Dialektika moci	13,40
Arnošt Lustig: Ulice ztracených	13,10
Motýlky z Rusy	6,40
Jiří Hochman: Kronika mistodržení v Čechách (il.)	13,40
A. Lidín: Trpaslík na houpačce	12,20
Jan Beneš: Až se se mnou vyspíš budeš plakat	13,—
Ludislav Grosman: Nevěsta	11,20
Julius Firt: Kniha a osudy	14,65
Egon Hostovský: Osvoboditel se vrací	12,20
Andrej Amalrik: Dožije se SSSR roku 1984?	8,10
Sborník: Systémové změny	10,65
A. Ostrý: Československý problém (rozebráno)	16,65
Karel Křel: Kniha (rozebráno)	8,10
Radoslav Selucký: Východ je Východ (rozebráno)	12,65
Ladislav Můčka: Soudruh Muenchhausen (—)	14,55
Gabriel Laub: Největší proces dějin	11,40
Jiří Hochman: Jelení Brd (rozebráno)	12,40

INDEX, 5 Köln 41, Postfach 410511
Bundesrepublik Deutschland

FEUILLETON

NURMI KONTRA OWENS

Že největším profi-boxérem s největším N ze všech "en" světa je Muhammad Ali alias Cassius Clay, o tom není třeba věst žádné diskuze, protože případné pochybnosti o jeho ringovém primátu doposud dokázaly rozptýlit jeho pěsti, doprovázené bezpříkladnou velkothubostí.

Že největším zjevem v automobilovém sportu se v současné době ukázal býti Rakušan Nicki Lauda, je na bíledni.

Mohli bychom jmenovat další a další sportovní disciplíny a jejich krále, brankáře Pláničku, tenistku Kingovou, nebo Mark Spitze, ale kdo byl největší z největších v lehké atletice?

Podle nejrůznějších anket a odborných rozborů, srovnáním podmínek, výkonů — počtu startů a dalších aspektů se shodli sportovní novináři na dvojici: Paavo Nurmi a Jesse Owens.

Před čtyřiceti léty, 25. května 1935 v Ann Arbor (USA) vytvořil jeden černý atlet v časovém rozpětí 70 min, šest svět. rekordů: 100 yardů za 9,4 vti, 200 m a 220 y za 20,3 vti, 200 m a 220 y překážek za 22,6 vti, a ve skoku dalekém výkonem 813 cm. Oním šestonásobným svět. rekordmanem nebyl nikdo jiný než "černá gazela" Jesse Owens. Rozhlasový komentátor, který reportoval průběh tohoto sportovního meetingu prohlásil, že ještě po čtyřiceti letech bude Owensovo jméno nesmazatelným pojmem ve světové lehké atletice. A nemýlil se.

Owens sám se ve své knize "Černé myšlenky" zmiňuje "pouze" o 4 svět. rekordech, protože počítá tratě 200 m a 220 y (202 m) za totožné. Ale dva světové rekordy sem, dva rekordy tam, co na tom záleží, taková sportovní senzacce se od onoho památného květnového dne před 40 lety již nekonala.

Owensův skok do "světové" dálky, 813 cm, přetrval téměř jedno čtvrtstoletí, i když musíme započítat relativně sportovně klidná léta druhé svět. války, byl považován odborníky za magickou hranici lidských možností. Že tomu tak nebylo, je nám dnes nepochybně známo. V roce 1960 byl Owensův svět. rekord "přeskočen" a na OH v Mexico City Robert Beamon přistál pouhých 10 cm od hranice vysněných devíti metrů. Zdá se, že tento skok do "příštího století" byl náhodným, i když o skokanských kvalitách rekordmanových nelze ani v nejmenším pochybovat. Dosud se ale ani on, ani kdokoli jiný rekordů nepřiblížil.

V roce 1936 se objevil Owens na OH v Berlíně a dokázal své výkony opakovat: získal 4 zlaté olympijské medaile: ve sprintech na 100 a 200 m, ve štafetě 4x100 m

jako finishman a ve skoku dalekém zůstal výkonem 806 cm pouhých 7 cm za svým svět. rekordem. A právě v této disciplíně musel Owens vynaložit veškeré úsilí, aby obhájil svoje svět. prvenství. Německý dálkař Lutz Long připravil "černé gazele" horké chvíle pochybnosti. Až do posledního pokusu byl na 1. místě a zdálo se, že Owensovy nervy nevydrží. Leč "černá gazela" se nedala. Po tryskovém rozběhu se raketovým odrazem odlepil od odrazistě a jako panther se mihl vzduchem. Owens získal čtvrtou zlatou. Obecenstvo připravilo Jessemu nevidané ovace, ta tam byla "rasová" nenávisť, očkovaná nacistickou propagandou německému obyvatelstvu. Sportovní duch olympijských her zvítězil.

Po válce přijel Owens jako průvodce basketbalových koučů Harlem Globetrotters do Hamburгу. Stříbrný Lutz Long zemřel na následky těžkého zranění, které utrpěl za bojů na Sicílii. 1943 v britské zajatecké nemocnici. Owens na svého sportovního přítele nezapomněl. Navštívil jeho rodinu a drže Longova syna za ruku, vyhlásil na hřišti Hamburger SV slova smíření s ním, sportovci a slova uznání pro svého mrtvého soupeře.

Na OH v Londýně 1948 se objevila na startu v Owensových disciplínách žena — která získala 4 zlatých vyrovnaných Owensův medailový rekord, Fanny Blankers-Koenová. Vyhrála sprinty na 100 a 200 m, překážkový běh na 80 m a jako finishmanka získala pro Holandsko zlatou medaili ve štafetě na 4x100 m. Pátou ve skoku dalekém, kde držela světový rekord, již nezískala. Z časových důvodů.

Ale Londýn byla teprve 4. olympiáda, na které startovaly ženy. Ženské atletické disciplíny dostávaly teprve "švank", což potvrzuje končné permanentní bohatá žeh svět. rekordů a tak přece jen 4 zlaté Owensovy a 4 zlaté sympatické matky tří dětí Fanny Blankers-Koenové možno "co do váhy" srovnávat.

Zůstává tedy již jen Paavo Nurmi, který by mohl otřást Owensovým trůnem. Srovnáme-li počet zlatých medailí, pak podle tohoto subjektivního hlediska by bylo lehce rozhodnuto ve prospěch seveřana. Nurmi jich "vyběhal" devět, Owens, jak víme, "pouze" čtyři. Ale "létající Fin" se zúčastnil tří olympiád, zatímco "černá gazela" pouze jedné. Sprinterů, jsou atletické jemce. Jejich životnost je nesrovnatelně kratší, než u "štrekařů". Na jedné straně neekonomická výbušnost a raketová vyčerpávací rychlost u sprinterů, na druhé straně příkladně ho-

spodaření se silami a rozložení vytrvalosti. Dosud jen jeden jediný sprinter získal ve stejné disciplíně zlaté medaile na dvou po sobě následujících OH: Američan Archie Hahn na III. OH 1904 a na IV. OH 1906 (v Athénách, tzv. olympijské mezihry — pozn. aut.). Proti tomu je ale celá řada vytrvalců, kteří si odváželi z OH opakovaně zlaté medaile. Emil Zátopek (zúčastnil se třech OH, v Melbourne doběhl v maratónském běhu již jen jako 6.), Finové Ritola s pěti a Kolehmainen se čtyřmi a další.

Z devíti zlatých medailí "vyběhal" Nurmi šest na klasických vytrvaleckých tratích, jednu v přespolním běhu v roce 1924 (běžel se naposledy na IX. OH 1928), kdy právě za nesnesitelného slunečního žáru v Colombes dokázal svůj nimbis nepremozitelnosti a proběhl cílem s nevidaným náskokem, on syn chladné Skandinávie. Když pak během jedné hodiny zvítězil ještě v běhu na 1500 m a 5000 m, byl nadlidský atletický zázrak dokonal. Jeho soupeř z prvního běhu, Angličan Stallard, ležel ještě v kabině úplně vyčerpan, když "létající Fin" běžel vsítce dalšímu vítězství. Nurmi držel všechny světové rekordy od 1500 m až po hodinovku.

V roce 1932 si chtěl Nurmi odvézt z X. OH v Los Angeles svoji jubilejní desátou za vítězství v maratónském běhu, leč zasáhla "vis maior" v podobě funkcionářů IAAF a IOF. Legendární Fin byl vyloučen z účasti na OH pro několik tisíc marek, které obdržel v Německu jako náhradu za cestovní výlohy, pobyt a start. A tak světový medailový rekord drží Američan Ray Ewry, který získal na čtyřech olympijských hrách deset zlatých: ve skoku do dálky (4), ve skoku vysokém (4) a v trojskoku (2) — všechny skoky z místa, bez rozběhu (Ewry v mládí překonal spinální obrnu-pozn. aut.).

Nurmiho hvězda měla tedy pohasnout pomocí byrokratismu, když to nešlo na atletických drahách.

Z lidského hlediska byl Owens pravým opakem Nurmiho. Jesse byl přátelský, ochoten vždy a všude navázat a navazovat další a další přátelské kontakty, zatímco Nurmi byl uzavřený, stranil se veřejnosti a tisku. Jen zřídka poskytl interview — svůj poslední německému žurnalistovi Horstu Vetteneovi. Stěžoval si na svůj život, byl trudnomyslný, pesimistický a skeptický. Snad to byl následek záchvatu mrtvice, který těsně před tím prodělal, nebo tupkost nad tehdejšími rozhodnutím funkcionářských bonzů.

Právě tak jako Jesse Owens,

ZAJÍMAVOSTI...

Bryndza do světa

Slovenská specialita — ovčí sýr bryndza se ve Slovenské Lupči vyrábí už celé půstoletí. Letos ji tu mají vyrobit 275 tun, z čehož čtyřicet tun jde na export do mnoha zemí světa. Slovenskou bryndzu můžete dostat dokonce v Americe.

Devět měsíců až 4 roky

dostala skupina čtyř mladých zaměstnanců ČSD, kteří si "přivydělávali" krádežemi vloupáním do nákladních vagonů a prodejem odcizeného zboží. Než byli dopadeni, podařilo se jim sedmdesát vloupání.

Sucha

postihla Čechy. Nejsušší oblast Severočeského kraje je Žatecko. Zemědělské podniky musí intenzivně zavlažovat. A tak studenti, kteří již přijeli na chmelové brigády, obsluhují zatím rozvodová zařízení vody. Dlouhotrvající sucha přináší i požáry. Hoří sláma, ale i obilí na stojato.

Mezinárodní konference

ředitelů planetárií proběhla v Praze s účelem navázání pracovních kontaktů a umožnění výměny informací v mezinárodním měřítku. Účastníci přijeli z Polska, SSSR, NDR, USA, Portugalska, NSR, Indie, Japonska a dalších zemí. Celkem jich bylo jedenáct.

KARIÉRA KOLABORANTA

Britský list Financial Times si ve své zprávě všímá pozoruhodné kariéry, kterou právě udělal Viliam Šalgovič. Deník připomíná, že tento muž jednal jako sovětská spojka během invaze v roce 1968 a že byl pak ještě Dubčekovým reformním vedením zbaven funkce náměstka ministra vnitra. Nedávno byl však zvolen — slovo zvolen dává britský list do zrovna — předsedou Slovenské národní rady a členem předsednictva slovenské komunistické strany. Toto jmenování — domnívá se Financial Times — je významným posílením Šalgovičovy pozice. Pětapadesátiletý bývalý důstojník z povolání býval sovětským partyzánem, absolvoval sovětskou vojenskou školu a je všeobecně považován za stoupence tvrdé, prosovětské linie.

tak i Paavo Nurmi vejdou ruku v ruce do pantheonu nezapomenutelných sportovců

Proč se ptát a pátrat, kdo z nich je NEJVĚTŠÍ?

Jan Ryba

Silnější Tatra

O pětáct procent vyšší výkon než dosavadní typ bude mít nové těžké terénní nákladní vozidlo T 815, které se začalo vyrábět v kopřivnické Tatfě. Zvýšením výkonu motoru se zvýší zároveň stoupavost v terénu, tažná síla a průchodivost vozidla, které bude mít novou bezkapotovou kabinu, nové typy listových per a rozšířené vzduchotlakové pružení.

Trasa A

pražského metra povede ve značné hloubce a bude na ní proraženo celkem 370 metrů šikmých — asi 30 stupňů — tunelů. První z tunelů byl už dokončen. Na stanici Malostranská bude sloužit pro tři pohyblivá schodiště vedle sebe. Jeho výška je kolem sedmi metrů.

Úrazy

Jen v Čechách chybí denně v zaměstnání 20.000 lidí vlivem mimopracovních úrazů. Jejich nejčastější příčinou je pád, upadnutí nebo smeknutí, zvláště u žen, kde bývá na vině nevhodná obuv. K největšímu počtu pádů dochází při sportu a hrách (vzpomínáte na lidem poznaménané heslo Sportem ke zdraví na "Sportem k lékařství"), na vozovce, na chodníku a nerovném terénu. Pokud jde o činnost, při které je způsoben mimopracovní úraz je na prvním místě domácnost, následuje opět sport, pak turistika, zájmová a opravářská činnost.

OTA ŠIK...

(Dokončení z 1. strany)

nomická a kulturně-vědecká inteligence, jejímiž typickými představiteli jsou lidé ze skupiny sovětského atomového fyzika Sacharova. Stále širší vrstva mladých techniků, inženýrů, podnikových ekonomů atd. ve spojení s kvalifikovanými dělníky se orientuje ustavičně v rozporu k celé praxi sovětského hospodářského systému. Tito lidé nejbezprostředněji vidí nerozumnost, ztrnulost a ztrátovost, které sebou tento systém přináší, a poznávají stále víc a víc, že se nedá vylepšit nějakými malými, částečnými úpravami. Křiklavý rozpor mezi oficiální propagandou a jejich reálnými zkušenostmi činí z těchto lidí stále víc přivržence zásadních reform nejen v hospodářské, ale i politické oblasti. Jsem přesvědčen, že tyto síly budou v delší perspektivě silnější než konzervativní síly v mocenských aparátech.

PODPORUJE

ČESKOU

NÁRODNÍ

SKOLU

Turistika po sovětsku

Sovětské sdílnosti pověstně se přemouřují snaží dokázat, že práva sovětských občanů cestovat do ciziny není nikterak omezeno. Počet turistických cest do zahraničí přijíždí rok od roku stoupá a svoboda sovětského občana vcestovat je při záležitosti. Oltáře v dalším rozvoji turismu přijíždějí jen to, že cestovní kanceláře na Západě nejsou s to zaručit sovětskému občanovi dopravu ani přístřeší, že není snadné dostat příslušná víza do kapitalistických států a že se turistické zájezdy v důsledku inflace na Západě stále prodávají. Tak argumentoval i náčelník hlavní správy pro cizinecký ruch při Radě ministrů Sovětského svazu Nikitin v nedávném rozhovoru s „Literaturnoj Gazetou“. Podle jeho údajů „pobýřelo loni za hranicemi“ přes dva miliony dvěstě tisíc sovětských občanů — jak řekl Nikitin — „dělníků, zaměstnanců a kolehozníků, kteří navštívili stodesetletí země světa.“ Z celkového počtu sovětských turistů připadlo na socialistické země přes šedesát procent. Z toho by vyplývalo, že do zemí kapitalistických přijelo loni osmsetosmdesát tisíc sovětských občanů.

Podle oficiálních sovětských statistik navštívilo v roce 1973 nesocialistické země 868.700 sovětských občanů. Za rok stoupl tedy jejich počet o jedenáct tisíc tisíců, to je o 1,3 procenta. Moskevské statistiky za předloňský rok také ukazují, že kapitalistické státy navštívilo asi půl milionu sovětských občanů, to je šedesát procent, a zbývajících čtyřicet procent připadlo na země rozvojové. Lze však skutečně počítat těchto půl milionu sovětských občanů, kteří navštívili Západ, mezi obyčejné turisty, jak to učinil náčelník Nikitin? Podle různých údajů zahrnuje tato číslice všechny sovětské občany — kteří byli v cizině na služební cestě. Skutečných turistů byl však jen zlomek. Švýcarské statistiky například ukazují, že loni přijelo do Švýcarska tři tisíce osmset sovětských občanů; ale devadesát procent z tohoto počtu byli funkcionáři nebo členové různých delegací na cestě do Ženevy. K turistům lze

tedy počítat jen třistaosmdesát lidí; drtivou většinu z tohoto kontingentu však tvoří příbuzní švýcarských rodin, odhlášení ze Sovětského svazu. Jako jeden z hlavních faktorů, které údajně brzdi cestování sovětských občanů do ciziny, uvedl Nikitin inflaci v kapitalistických státech a stoupající ceny turistických zájezdů. „Abychom mohli krýt devizové výdaje jednoho sovětského turistu, cestujícího na Západ, musíme získat devizy od tří západních turistů“, řekl Nikitin. Švýcarské údaje však vyvracejí jeho tvrzení. Loni navštívilo Sovětský svaz třicet tisíc švýcarských turistů; to znamená, že na každého sovětského tak zvaného „turistu“ připadlo asi osm turistů švýcarských. Švýcaři tedy nejen plně zaplatili za sovětské občany, kteří přijeli do Švýcarska, nýbrž také uhradili devizové výdaje, které měl sovětský stát se svými funkcionáři na švýcarském území.

Nikitin dal také na srozuměnou, že sovětský stát potřebuje devizy na rozvoj svého hospodářství a že proto nemůže subvencovat cizinecký ruch. Co však brání sovětské vládě napomáhat přílivu zahraničních turistů z oblasti tvrdých valut? Ze západních pramenů vysvítá, že v roce 1972 získal Sovětský svaz od zahraničních návštěvníků stodeset milionů dolarů, což je jen desetina částky, kterou utržilo malé Rakousko, a že úhrnný příjem všech socialistických zemí z tohoto pramene byl jedna miliarda sto milionů dolarů, což je jen čtyři a půl procenta z celkového příjmu z mezinárodního turismu a dvaapůlkrát méně, než získalo pouze Španělsko. V Moskvě to oficiálně vysvětlují nedostatečně rozvinutou hotelovou síť v Sovětském svazu. To je nepochybně významný faktor, ale zároveň příznačný pro sovětskou turistickou politiku. Ani jedna země na Západě nemůže zajistit nesčetným turistům hotelové pokoje — neméně žádna z nich neklade takové invasi nijaké překážky. Ve svobodných zemích se předpokládá, že to je věc turistů samých, aby si našli nocleh a zajistili různé služby — což se jim také vždy podaří. Na Západě jsou všude campinky, pokoje v soukromých domech atakdále. Ale taková svoboda není v sovětských podmínkách možná. V Sovětském svazu je dva tisíce měst; z nich však smí zahraniční turista navštívit jen sto. Z každých dvaceti sovětských měst se tedy může podívat jen do jednoho — vstup do devatenácti z každých dvaceti měst je mu zakázán. Trasy jeho cesty jsou přesně vytýčeny; nesmí z nich odbočit, aby poznal jiné krajiny, o možnosti zůstat krátce v tom či onom městě či vesnici ani nemluví. Sovětské úřady pokládají tudíž zřejmě za nemožné poskytnout sovětským občanům právo zapojit se do mohutného mezinárodního cizineckého ruchu, který nezná překážek a je snadno přístupný každému pracujícímu na Západě. Nikitinův výrok, že „pro miliony pracujících na Západě existuje jen na papíře svoboda jet, kdykoli a kamkoli se jim zachce“, je v naprostém rozporu se skutečností a platí výlučně pro Sovětský svaz a řadu zemí socialistického bloku.

Horácký jarmark

se všemi atrakcemi dřívějších prodejních trhů se konal na historickém náměstí a přilehlých ulicích „bílého“ města Telče na Jihlavsku. Trval jednu sobotu a přišlo sem dvacet tisíc lidí. Nakupovali u stánků nejrozličnější domácí potřeby, textil a další zboží. O dobrou náladu se starali skoro dvě stovky hudebníků, — příslušníků různých lidových muzik.

Na kulturním hřbitově

Už šest let trvá v poválečné historii zatím nejrozsáhlejší pogrom na přirozený vývoj české literatury. Stalo se to už několikrát předmětem i mezinárodního odsouzení protože jde o postih často postřádající jiný motiv, než je strach nebo obyčejná mstivost. Západoněmecký spisovatel Heinrich Böll pokládal nedávno za potřebné znovuoprotivřit svůj několik let starý výrok, že český kulturní život se dnes podobá hřbitovu.

Režimní pokusy předvést, že tomu tak není, že kultura se rozvíjí dál, že naopak stát svou starost o tuto oblast zvyšuje, končí zpravidla fiaskem. V umělecké tvorbě není — kromě několika individuálních výkonů reprodukcí — se světovou úrovní co srovnávat; ba ani sporné úrovně druhé poloviny 60. let na domácí půdě oficiální kulturní představitelé ne a ne dosáhnout. Svaz českých spisovatelů, slepený po dlouhém úsilí stranických funkcionářů, nereprezentuje vlastně nic.

Svaz českých spisovatelů má dnes 133 členy. S velkou tolerancí lze k tvořivějším duchům tohoto svazu počítat jen pár desítek jmen. Na předním místě třeba Vladimíra Neffa, zkušeného prozaře a brilantního stylistu, Ladislava Fukse, prozaika kolísavé úrovně, ale rozhodně čtenářsky žádaného, Jana Čtveráka, literárního praktika a řemeslníka, Viléma Závady, citlivého básníka, jehož vrchol, co do tvorby, už zřejmě minul — a dejme tomu Václava Čtveráka, jiskřivého vypravěče dětských pohádek a příběhů. A když ještě jednou přiložíme ono tolerantní měřítko, najdeme znovu pár jmen: z básníků Florian, Hanzlík, Jaroslav Bednář, Ladislav Stehlík; z prozaiků Kožík, Kratochvíl, Petiška, Norbert Frýd, Tomeček, Marek, Macourek — Mšar, Loukotková, Ota Hofman, Toman. Mnozí z nich napsali svá nejlepší díla už zřejmě před lety; ale v umění se nikdy neví. Ovšem hlavní jádro členstva dnešního Svazu se skládá z netvořivého houfu buď zneuznaných nebo konjunktury jistý Vojtěch Trápl, jenž údajně vlastní asi pěticeletou anonymní dílnu, která pod jeho jménem produkuje divadelní hry a filmové a televizní scénáře. Mezi členstvem pak ještě figurují všelijací vysloužilci — jako třeba Jan Hostáň — či zasloužilci, jejichž příkladem může být Gusta Fučíková, která sama osobně nemá se spisovatelstvím vůbec nic společného. O žalostnější je tato bilance členstva, o to víc do nevolající by byl přehled jmen,

která se v seznamu členů neobjevují, ač skutečně představují českou literaturu. Zkusme být opravdu struční. V seznamu chybí: největší čeští žijící básníci — i ve světě uznávaní — Vladimír Holan a Jaroslav Seifert; z jejich mladších druhů pak Oldřich Mikulášek, Skácel, Šiktanc, Kolář, Kriebel, ba i Holub, jemuž zřejmě někdejší sebekritika nebyla nic platná. A když už jsme u sebekritiky: mezi členy zatím nejsou ani oni dva, kteří nedávno — každý po svém — jistý druh pokání učinili: Hrabal a Šotola. A vedle nich scházejí: Vaculík, Kundera, Klíma, Havel, Kohout, Kliment, Ptáček, Smetanová, Branald, Mucha, Putík, Sidoron, Pecka, Vyskočil. Členem Svazu spisovatelů není profesor Václav Černý, vynikající literární vědec a historik, Karel Kosík, přední marxistický filosof, a z kritiků dále Jindřich Chaloupecký, Jiří Brabec, Květoslav Chvatil, Vratislav Effenberger, Milan Jungmann, Růžena Grebeníčková, ale byly by těch jmen stovky, a pěknou řádku by vytvořili i autoři, kteří od roku 1968 žijí v zahraničí. I ty je nutno připočítat mezi nečleny dnešního Svazu spisovatelů, neboť i oni tvoří a vydávají, aniž je jim vládou povoleno přistup ke čtenářům v jejich zemi.

A to je na celé věci to nejpodstatnější. Ne členství, ale fakt, že dnes v Československu je toto členství ve Svazu spisovatelů podmínkou k jakékoli publikační možnosti. A té se několik stovkám tvořivých lidí v Československu nedostává. Těm je soustavně a všestranně odírána. Mohli bychom citovat třeba platnou československou ústavu. Ale přečteme si raději pár řádek z dokumentu, který podepsal letos 1. srpna v Helsinkách také prezident Československé socialistické republiky. Takzvaný Závěrečný akt tam konané konference obsahuje hned zkrata „Deklaraci principů, jimiž se budou řídit vztahy mezi zúčastněnými státy“; a tu se pod číslem 7 kromě jiného dočteme, že tyto státy „budou podporovat a rozvíjet účinné uplatňování občanských, politických, hospodářských, sociálních, kulturních, jakož i jiných práv a svobod, které všechny vyplývají z důstojnosti člověka a jsou nezbytné pro jeho svobodný a plný rozvoj“.

M. S.

Mohutná cisterna

s kapacitou 25.000 litrů mléka se začala vyrábět v Československu. Souprava s ta hačem Tatra měří 13 m a je vysoká 3,3 metru. Cisterna je upevněna na trojnápravovém návěsu, jehož váha s napplněnou cisternou dosahuje 40 tun.

3 Nations Wine and Dinner House

V KALIFORNII

Stará tradice dobrého jídla a pití, české hudby a zábavy pokračuje již třetí rok za vedení populárního, bývalého hospodského z „České hospůdky“ v San Franciscu. — Každou neděli a sobotu je u něho dostaveníčko krajanů. — 50 mil severně od San Franciska „highway 101“ v historickém údolí Jacka Londona, V Glen Ellen, 3 míle za Agua-Caliente, kam se chodíte koupat. Jidelna pro 100 osob, česká muzika, bar, vinárna, kulečník, vše pro vaše pohodlí a zábavu. Na jídelničce videňský řízek, escargos — cannelloni — seafood — steaks — prime rib, knedlíky, aj. Vino, pivo, česká muzika a harmonikář na čepu. Přijímáme záznamy na party do 50 osob.

13756 ARNOLD DR. GLEN ELLEN
LUNCH 11-2 — DINNER 5-9 PM
SATURDAY & SUNDAY 11 AM — 9 PM
FOR RESERVATION CALL 996-9979
Srdečně Vás zve JIŘÍ SIEBERT

Na zdar!
Never on Monday